

Правила придруживања

Ненад Митић

Математички факултет
`nenad@matf.bg.ac.rs`

Стратегије за повећање ефикасности

Ефикасност претраживања се повећава смањењем броја потребних поређења које је могуће извести:

- Смањењем броја кандидатских ставки (M)
 - Уместо претраживања комплетног скупа $M = 2^d$ користе се технике поткресивања ради смањења M
 - Елиминација ниски које нису честе без пребројавања њихове подршке - *Априори принцип*
- Смањити број трансакција (N)
 - Са повећањем величине кандидатских скупова смањује се број трансакција које садрже скупове те величине
- Смањити број поређења (NM)
 - Користити ефикасније структуре података ради чувања скупова кандидата и/или трансакција
 - Није потребно упаривати сваки кандидат скуп са сваком трансакцијом

Монотоност и поузданост

Поузданост не задовољава ни једну од особина монотности. Ако $X_1 \subset X \wedge Y_1 \subset Y$ тада поузданост правила $X \Rightarrow Y$ може бити мања, већа или једнака поузданости правила $X_1 \Rightarrow Y_1$. Међутим, за поузданост важи следеће правило:

Ако су X_1 , X_2 и I скупови ставки такви да важи $X_1 \subset X_2 \subset I$, тада важи

$$\text{conf}(X_2 \Rightarrow I - X_2) \geq \text{conf}(X_1 \Rightarrow I - X_1)$$

Последица: могућност елиминације редундантних правила. Нпр. у случају правила $\{Hleb\} \Rightarrow \{Pivo, Mleko\}$ и $\{Hleb, Pivo\} \Rightarrow \{Mleko\}$ прво правило може да се уклони јер има мању поузданост од другог

Метода грубе силе

Алгоритам који показује да је (теоријски) могуће добити скуп правила придруживања која испуњавају услов $\geq minsup \wedge \geq minconf$

Алгоритам:

- Сваки скуп ставки у решетки је кандидат да буде чест
- Пребројати подршку за сваког кандидата прегледањем базе
- Упарује се свака трансакција са сваким кандидатом

Домаћи задатак: примените методу грубе силе за вредности $minsup=2$ и 3 и $minconf=0.4$ и 0.6 на улазни скуп

ИдТ	Ставке
1	Хлеб, Млеко
2	Хлеб, Пелене, Пиво, Јаја
3	Млеко, Пелене, Пиво, Кола
4	Хлеб, Млеко, Пелене, Пиво
5	Хлеб, Млеко, Пелене, Кола

Априори алгоритам (наставак)

У Априори алгоритму се чести скупови ставки формирају извршавањем следећих корака:

- Елементи скупова ставки се уређују у лексикографски поредак
- Преброје се све 1-ставке и одбаце оне које нису честе
- На основу честих скупова ставки дужине k се формирају скупове дужине $k+1$
- Скупови k ставки се спајају и формирају скуп $k+1$ ставки акко су им једнаки првих $k-1$ елемената
- За формиране скупове дужине $k+1$ одређује се подршка
- Одбацују се ретки скупови $k+1$ ставки и не разматрају се њихови надскупове (последика затворења на ниже)
- Одбацује се скуп $k+1$ ставки ако неки од подскупова k ставки није чест

Априори алгоритам (наставак)

```
/* Ck+1 skup stavki kandidata duzine k+1 */
Apriori(Transakcije: T, Podrska: minsup)
begin
  k=1;
  F1={sve ceste 1-stavke};
  while Fk nije prazno do
    begin
      Generisati Ck+1 spajanjem stavki iz Fk;
      Odbaciti stavke iz Ck+1 koje ne
        zadovoljavaju zatvorenje na nize;
      Odrediti Fk+1 brojanjem podrške (Ck+1, T);
      Odbaciti one sa podrskom manjom od minsup;
      k=k+1;
    end;
  return (uniya svih Fi, i=1;k);
end
```


Илустрација Априори алгоритма

$(minsup > 1)$

Tid	Items
1	A, C, D
2	B, C, E
3	A, B, C, E
4	B, E

prvi prolaz

C_1

Itemset	sup
{A}	2
{B}	3
{C}	3
{D}	1
{E}	3

L_1

Itemset	sup
{A}	2
{B}	3
{C}	3
{E}	3

L_2

Itemset	sup
{A, C}	2
{B, C}	2
{B, E}	3
{C, E}	2

C_2

Itemset	sup
{A, B}	1
{A, C}	2
{A, E}	1
{B, C}	2
{B, E}	3
{C, E}	2

drugi prolaz

C_2

Itemset
{A, B}
{A, C}
{A, E}
{B, C}
{B, E}
{C, E}

C_3

Itemset
{B, C, E}

treći prolaz

L_3

Itemset	sup
{B, C, E}	2

Априори алгоритам (наставак)

На основу честих скупова ставки који су одређени врши се формирање правила придруживања:

- Сваки чест k -скуп ставки може да произведе до $2^k - 2$ правила придруживања (игноришу се правила са празном левом или десном страном)
- Правило се издваја делењем скупа ставки Y на два непразна подскупа X и $Y - X$, такве да $X \Rightarrow Y - X$ има већу поузданост од задатог прага
- Свако правило мора да задовољава и услов да има већу подршку од задатог прага подршке

Формирање и поткресивање скупова кандидата

Функција формирања нових нових кандидатских скупова у Априори алгоритму укључује

- Формирање кандидата: генеришу се нови k -скупови ставки на основу честих скупова ставки дужине $(k-1)$ који су формирану у претходној итерацији
- Поткресивање скупа кандидата: елиминишу се одређени кандидатски k -скупови ставки коришћењем стратегије поткресивања на основу подршке
- Метод грубе силе - неефикасан јер разматра сваки подржани скуп дужине k као потенцијалног кандидата и затим примењује поткресивање
- Нека F_k означава скуп кандидата дужине k . F_k се формира на основу претходних честих F_i , $i < k$

Формирање и поткресивање скупова кандидата

Методe за формирање F_k

а) $F_{k-1} \times F_1$

- Проблеми - кандидатски скупови могу да се формирају на више начина:
 $\{X, Y\} \wedge \{Z\} \rightarrow \{X, Y, Z\}$; $\{X, Z\} \wedge \{Y\} \rightarrow \{X, Y, Z\}$
- Решење - кандидатски скуп се проширује честом ставком која је у лексикографском уређењу после ставки из кандидатског скупа
- Додатни недостатак: новоформирани k скуп може да садржи $k-1$ скупове који нису чести (а не постоје у скупу честих k скупова). Домаћи задатак: пронаћи пример оваквих скупова

б) $F_{k-1} \times F_{k-1}$

- Елементи $k-1$ скупова су уређени у лексикографском поретку
- Нека су $A = \{a_1, a_2, \dots, a_{k-1}\}$ и $B = \{b_1, b_2, \dots, b_{k-1}\}$ при чему је $a_{k-1} < b_{k-1}$ пар честих $k-1$ -скупова ставки. Нови k скуп $C = \{a_1, a_2, \dots, a_{k-1}, b_{k-1}\}$ се формира комбинацијом A и B ако је задовољен услов $a_i = b_i, \forall i = 1, 2, \dots, k-2 \wedge a_{k-1} \neq b_{k-1}$
- Потребно је додатно испитивање да су сви (нови) $k-2$ скупови чести

Смањење броја поређења

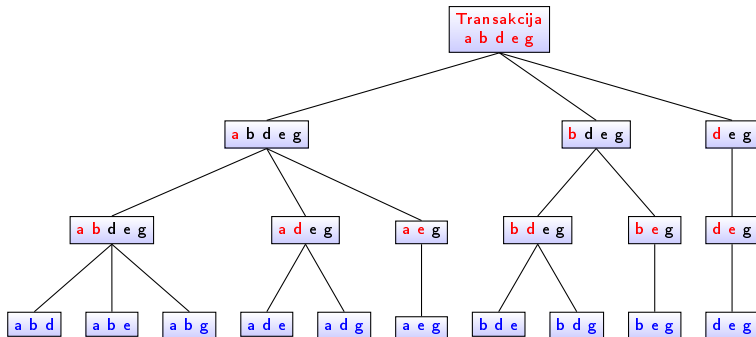
Априори алгоритам користи следећи механизам за смањење броја поређења

- Смешта ставке у решетку у *ширину*, ниво по ниво
- Групише податке у корпе (енг. *buckets*) по дужини скупова ставки
- Свака корпа се представља у облику хеш структуре са фиксним бројем грана у чвору
- На i -том нивоу хеш функција се примењује на i -ту ставку скупа
- Увећава се број ставки до којих се дође у листовима хеш структуре
- Ставке из трансакција се пореде са садржајем своје (кандидатске) корпе уместо са целим скупом кандидата чиме се смањује број поређења при одређивању броја појављивања (подршке) скупа ставки

Смањење броја поређења

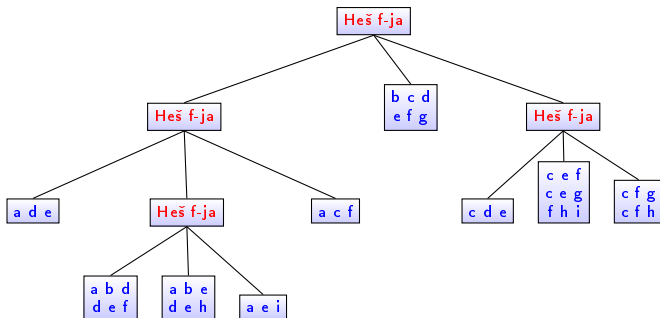
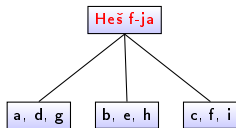
Смањење броја поређења при испитивању да ли се скупови ставки из трансакција налазе у скупу кандидатских ставки

- ради ефикасности сви скупови ставки чувају ставке у растућем лексикографском уређењу
- кандидатске ставке се групишу у корпе и смештају у хеш дрво
- ставке из трансакције се такође групишу у корпе и упоређују са скупом кандидатских ставки из одговарајуће корпе (на слици 3-ставке)

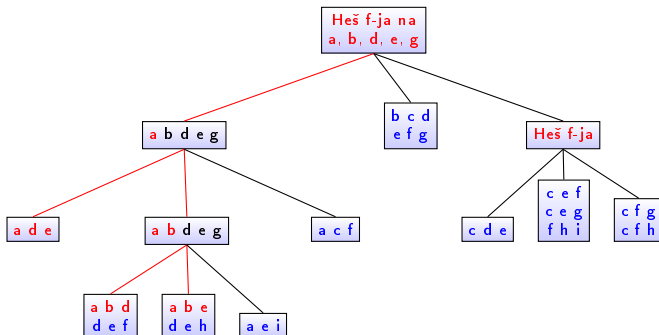
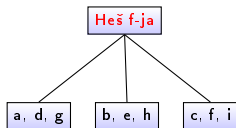
Смањење броја поређења - хеш дрво

Хеш дрво дрво кандидатских ставки дужине 3 скупа ставки {a, b, c, d, e, f, g, h, i}

Смањење броја поређења - хеш дрво

У трансакцији која садржи {a, b, d, e, g} добијају се 3-ставке {ade}, {abd}, и {abe} које се поклапају са кандидатским ставкама

Максимално чести скупови ставки

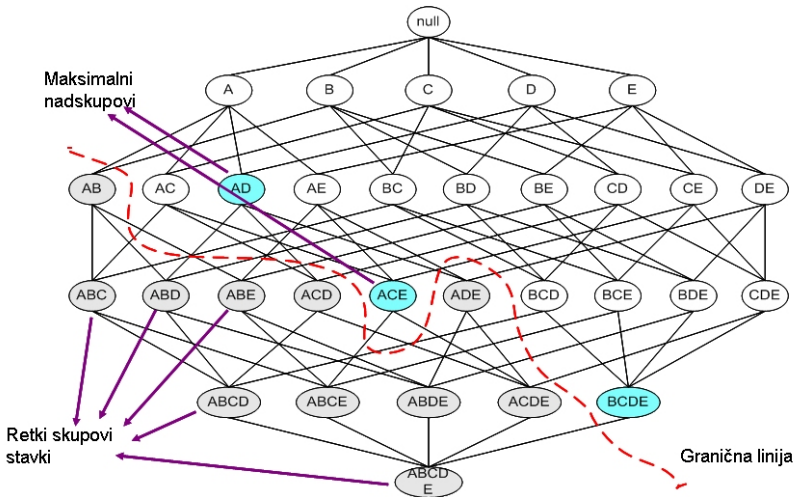
У пракси

- број честих ставки може да буде јако велики, поготову код великог скупа трансакција са великим бројем елемената
- потреба за компактним записивањем честих скупова ставки из кога могу да се добију одзив и прецизност за сваку ставку

Дефиниција: Скуп ставки је максимално чест ако ни један од његових непосредних надскупова није чест

- 1 Ако је X максимално чест скуп, тада су и сви његови подскупови чести
- 2 Било који од честих скупова ставки је подскуп неког од максимално честих скупова ставки \implies за добијање било ког честог скупа ставки довољно је чувати само скуп максимално честих скупова ставки
- 3 Скуп ставки који није подскуп неког од максимално честих скупова ставки није чест и може да се искључи из скупа ставки које се користе за формирање правила придруживања

Максимално чести скупови ставки

Затворени скупови ставки

Иако омогућују добијање свих честих скупова ставки, максимални скупови ставки не чувају информацију о подршци. У ту сврху се користе затворени скупови ставки.

Дефиниција: Скуп ставки је затворен ако ниједан од његових непосредних надскупова нема исту подршку

Последица: Сви подскупови затвореног скупа ставки имају исту или већу подршку

За скуп трансакција наведен у табели на левој страни, затворени скупови ставки су у табели приказани жутом бојом.

ИдТ	Ставке
1	Хлеб, Млеко
2	Млеко, Пелене, Пиво
3	Хлеб, Млеко, Пелене, Пиво
4	Хлеб, Млеко, Пиво
5	Хлеб, Млеко, Пелене, Пиво

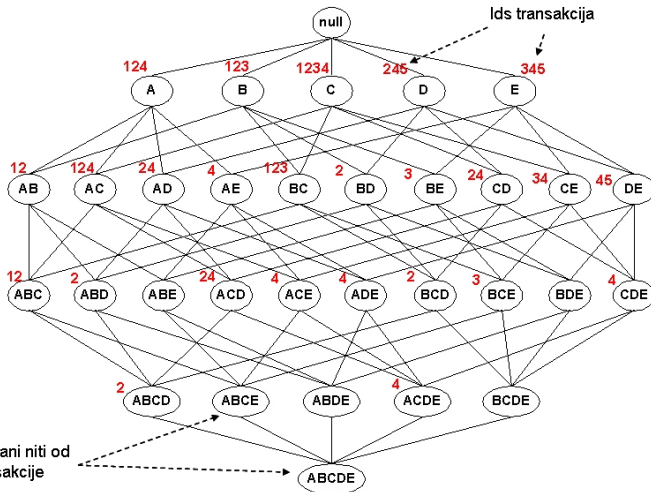
Ставка	Подршка
Хлеб	4
Млеко	5
Пелене	3
Пиво	4
Хлеб, Млеко	4
Хлеб, Пелене	2
Хлеб, Пиво	3
Млеко, Пелене	3
Млеко, Пиво	4
Пелене, Пиво	3
Хлеб, Млеко, Пелене	2
Хлеб, Млеко, Пиво	3
Хлеб, Пелене, Пиво	2
Млеко, Пелене, Пиво	3
Хлеб, Млеко, Пелене, Пиво	2

Компактно представљање честих ставки

- Скуп ставки је максимално затворен ако је затворен и има подршку $\geq \text{minsup}$
- Пошто је позната информација о подршци затворених скупова ставки, могуће је одредити подршку свих честих скупова ставки
- Уместо чувања свих честих скупова ставки и информација о њиховој подршци, довољно је чувати скуп максималних затворених скупова ставки и њихове подршке
- На наредној слици приказан је, за скуп трансакција наведен у табели, подршка сваког скупа ставки у решетки
- На другој слици, приказан је скуп максимално затворених скупова ставки за $\text{minsup}=2$

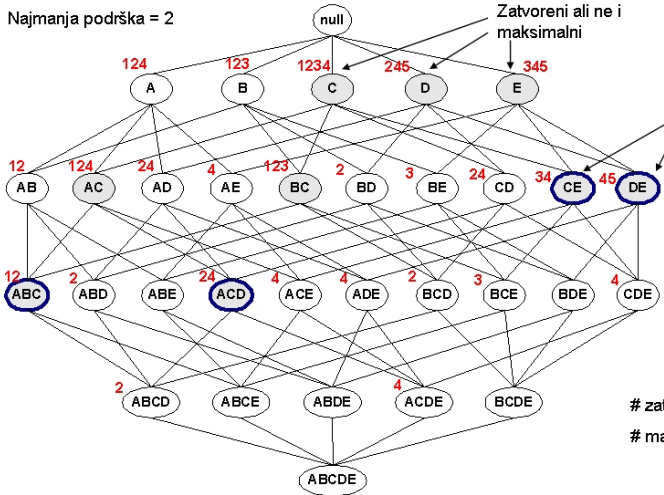
Компактно представљање честих ставки

TID	Items
1	ABC
2	ABCD
3	BCE
4	ACDE
5	DE

Компактно представљање честих ставки

Najmanja podrška = 2

Zatvoreni ali ne i maksimalni

Zatvoreni i maksimalni

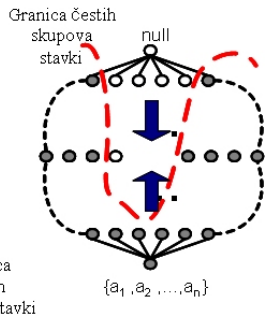
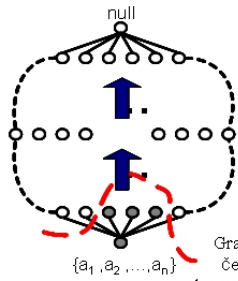
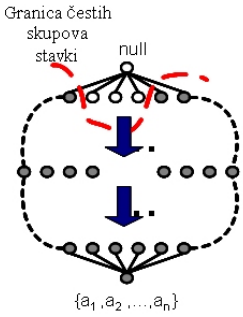
zatvorenih = 9
maksimalnih = 4

Начини обиласка решетке

- Чести скупови ставки се одређују обиласком решетке
- Велики број скупова ставки \implies потребна велика количина ресурса (првенствено меморије) за чување скупова ставки у решетки
- Проблем уочен код Априори алгоритма приликом обраде трансакција са великим бројем ставки
- Разлог - обрада решетке ниво по ниво ('у ширину'), захтева чување информације о скуповима са претходног нивоа
- Другачије технике обиласка решетке скупова ставки
- Свака техника има добре и лоше стране, и ситуације (у зависности од података) у којима се показује знатно боље од осталих

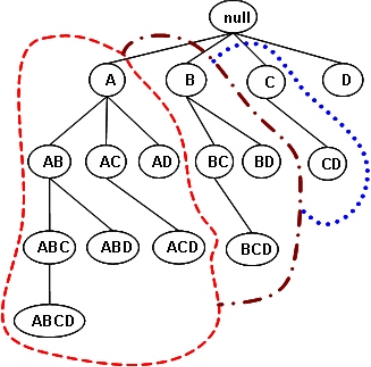
Начини обиласка решетке

Обилазак решетке: од општег ка посебном (лево), од посебног ка општем (средина) и двосмерно (десно)

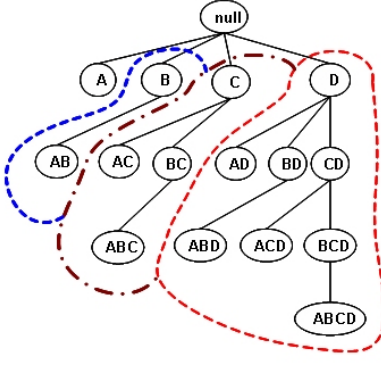

Начини обиласка решетке

Обилазак решетке: у еквивалентним класама које су засноване на префиксним или суфиксним деловима скупа ставки

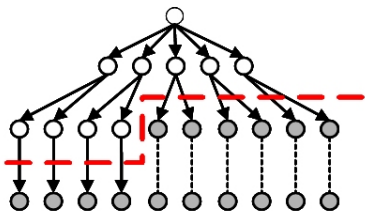
(a) Prefiksno drvo

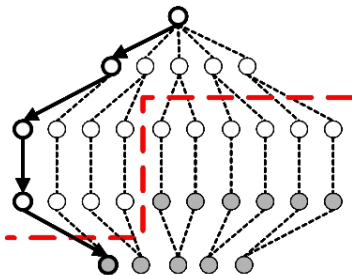
(b) Sufiksno drvo

Начини обиласка решетке

Обилазак решетке: прво у ширину (Apriori алгоритам) или прво у висину/дубину (нпр. SIDE - Simultaneous Depth-first Expansion алгоритам)

(a) Обилазак 'прво у ширину'
(Apriori алгоритам)

(b) Обилазак 'прво у висину'

Вертикални распоред података

Трансакције у бази података су уобичајено представљене хоризонтално. Међутим, могу бити представљене и вертикално, где се ставке налазе у заглављима колоне, а вредности у пољима су бројеви трансакција.

Бр. транс.	хлеб	млеко	пелене	пиво	јаја	кола
1	1	1	0	0	0	0
2	1	0	1	1	1	0
3	0	1	1	1	0	1
4	1	1	1	1	0	0
5	1	1	1	0	0	1

Ставка	Скуп идент. тр.	Бинарна репр.
хлеб	1, 2, 4, 5	11011
млеко	1, 3, 4, 5	10111
пелене	2, 3, 4, 5	01111
пиво	2, 3, 4	01110
јаја	2	01000
кола	3, 5	00101

Вертикални распоред података

- За пребројавање $k + 1$ -ставки користе се пресеци листи скупова трансакција k -ставки
- Овај начин чувања података захтева већу потрошњу меморије због чувања листи/мању потрошњу CPU
- *Eclat* и *VIPER* алгоритми користе рекурзивне пресеке листи трансакција

На наредном слајду је приказана модификација Априори алгоритма која користи вертикални запис трансакција.

Вертикални Апприори алгоритам

```

/* Ck+1 skup stavki kandidata duzine k+1 */
VerikalniApriori(Transakcije: T, Podrska: minsup)
begin
  k=1;
  F1={sve ceste 1-stavke};
  Formirati vertikalnu listu transakcija za stavke;
  while Fk nije prazno do
    begin
      Generisati Ck+1 spajanjem parova stavki iz Fk;
      Odbaciti stavke iz Ck+1 koje ne
        zadovoljavaju zatvorenje na nize;
      Formirati tr_id liste svake kandidatske stavke
        iz Ck+1 kao presek tr_id listi para stavki
        iz Fk korisnih za formiranje Ck+1;
      Odrediti podrsku stavki u Ck+1 brojanjem duzine liste;
      Fk+1=Ceste stavke Ck+1 zajedno sa tr_id listama;
      k=k+1;
    end;
  return (unija svih Fi, i=1;k);
end

```

Алгоритам ФП раста

- Употребљава компримовану репрезентацију базе података помоћу ФП-дрвета (енг. *Frequent Pattern tree*)
- Што је већи број трансакција које имају заједничке почетне делове, то је већи степен компресије који се постиже овим алгоритмом
- Може да буде и вишеструко бржи од алгоритма који конструишу и обилазе решетку 'по ширини'

ФП дрво

ФП-дрво је дрволика структура са следећим карактеристикама:

- Садржи један корени чвор означен са *null*, скуп префиксних поддрвета који су деца кореног чвора, и табелу са заглављима честих ставки
- Сваки чвор у префиксном дрвету се састоји од три компоненте: имена ставке, бројача и чвор-везе. Име ставке садржи ставку која се обрађује у том чвору, бројач број њеног појављивања у трансакцијама које одговарају путањи до тог чвора, док чвор-веза садржи показивач на следећи чвор са истим именом у ФП-дрвету, или је *null* ако такав чвор не постоји
- Сваки упис у табелу заглавља садржи поља са именом ставке и почетним показивачем на чвор везу који показује на први чвор у ФП-дрвету са именом те ставке

Конструкција ФП-дрвета

Нека је дат скуп трансакција који садржи ставке А, Б, Ц, Д, и Е.

ИдТ	Ставке
1	{А, Б}
2	{Б, Ц, Д}
3	{А, Ц, Д, Е}
4	{А, Д, Е}
5	{А, Б, Ц}
6	{А, Б, Ц, Д}
7	{Б, Ц}
8	{А, Б, Ц}
9	{А, Б, Д}
10	{Б, Ц, Е}

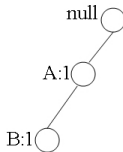
- Конструкција дрвета почиње од корена који не садржи ни једну ставку
- У чворовима дрвета који се конструишу уписује се ставка и број њеног појављивања
- У првом кораку се преброје све појединачне ставке и редослед ставки у трансакцијама сортира у опадајући редослед према њиховом броју појављивања (овде А,Б,Ц,Д,Е) (у зависности од начина сортирања добиће се другачији изглед дрвета!)

Конструкција ФП-дрвета

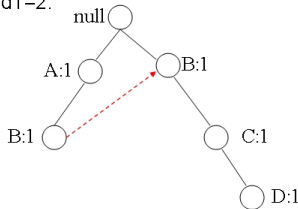
- На основу прве трансакције формирају се чворови означени са А и Б и уз њих се уписује тренутни број појављивања сваке ставке на тој путањи (овде 1)
- На основу наредне трансакције формира се нови скуп чворова (Б, Ц, Д) са одговарајућом граном. Уз сваки чвор се уписује 1 као број појављивања. Без обзира што у овој трансакцији постоји Б, формира се нова грана јер не постоји заједнички префикс са већ постојећим гранама

IdT	Stavke
1	{A,B}
2	{B,C,D}
3	{A,C,D,E}
4	{A,D,E}
5	{A,B,C}
6	{A,B,C,D}
7	{B,C}
8	{A,B,C}
9	{A,B,D}
10	{B,C,E}

Posle čitanja IdT=1:

Posle čitanja IdT=2:

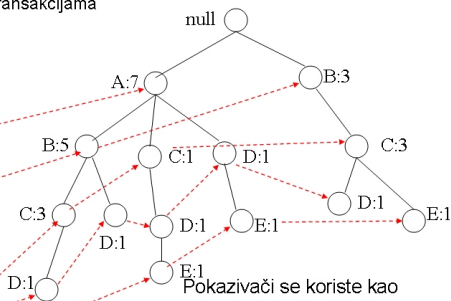
Конструкција ФП-дрвета

На крају конструкције добија се дрво приказано на слици. Формира се и табела са скупом показивача на листе истоимених ставки у различитим гранама дрвета.

IdT	Stavke
1	{A,B}
2	{B,C,D}
3	{A,C,D,E}
4	{A,D,E}
5	{A,B,C}
6	{A,B,C,D}
7	{B,C}
8	{A,B,C}
9	{A,B,D}
10	{B,C,E}

Baza podataka
sa transakcijama

Stavka	Pokazivač
A
B
C
D
E

Pokazivači se koriste kao
pomoć pri formiranju čestih
skupova stavki

Да ли је решење исправно?

Конструкција ФП-дрвета - пример

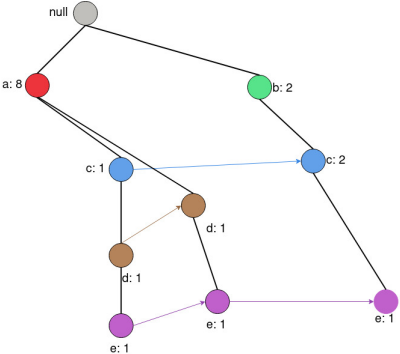
Нека је дат скуп трансакција који садржи ставке a, b, c, d, и e.

ИДТ	Ставке		Ставке
1	{a, b}		{a, b}
2	{d, b, c}		{b, c, d}
3	{a, d, e, c}		{a, c, d, e}
4	{e, d, a}		{a, d, e}
5	{a, b, c}		{a, b, c}
6	{a, c, d, b}		{a, b, c, d}
7	{a}		{a}
8	{b, a, c}		{a, b, c}
9	{a, b, d}		{a, b, d}
10	{e, c, b}		{b, c, e}

Први корак: преброје се све појединачне ставке и редослед ставки у СВАКОЈ ОД ТРАНСАКЦИЈА СЕ СОРТИРА у опадајући редослед према њиховом броју појављивања (овде a, b, c, d, e). Број појављивања: a-8, b-7, c-6, d-5, e-3

Одређивање честих скупова ставки

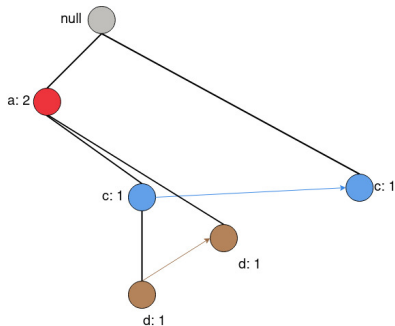
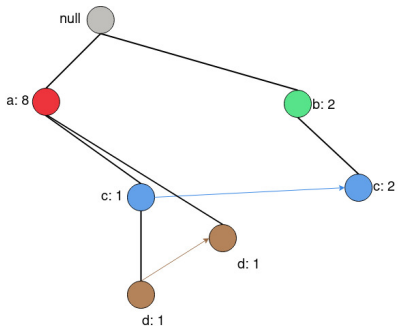
- Алгоритам ФП-раста одређује честе скупове ставки из ФП- дрвета методом одоздо навише
- Одређују се све честе ставке које се завршавају на e , затим оне које се завршавају на d , и редом на c , b и a
- До честих ставки које имају суфикс e доћи ће се испитивањем само оних грана које имају лист e .
- Поддрво са путањама које се завршавају на e је приказано на слици.

Одређивање честих скупова ставки

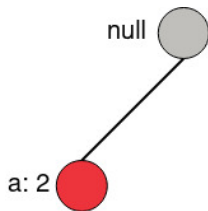
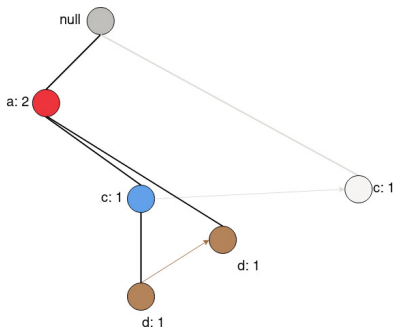
e је често (праг је 2, пребројавање броја појављивања ставке по листи из табеле заглавља)

- Траже се честе ставке које се завршавају на e : de , ce , be , и ae
- Елиминишу се чворови који садрже e и изврши ажурирање броја појављивања ставки на вишим гранама дрвета (нпр. смањује се за 1 број појављивања b и c јер представљају трансакцију $\{b,c\}$ која не садржи e (иницијално део TID 2))
- Елиминишу се чворови који имају број појављивања у поддрвету мањи од прага (чвор b) и добија *условно* ФП-дрво за e (десна слика)

Одређивање честих скупова ставки

- Из условног ФП-дрвета за e добија се да је $\{d, e\}$ честа ставка (праг је 2!)
- Аналогно се формира условно ФП-дрво за de (на десној страни) које садржи само ставку (a) са бројем појављивања које је веће од прага, одакле се изводи закључак да је $\{a, d, e\}$ честа ставка.

Одређивање честих скупова ставки

Наредни корак је одређивање честих ставки које се завршавају на c, e . Алгоритам ФП-раста се примењује аналогно и формира се дрво са префиксима које се завршава на se одакле се види да је једина честа ставка $\{c, e\}$. На основу истог поступка види се да је честа и ставка $\{a, e\}$ (десна слика). Алгоритмом би се затим одредиле све честе ставке које се завршавају на d , итд.

